

**Planer om vindkraftverk ved Björnetjärnsberget i Eda kommune i Sverige
Omfattes av Espoo-konvensjonen
Høringsuttalelse fra La Naturen Leve - frist 15. mars 2022**

La Naturen Leve
post@lanaturenleve.no
<https://lanaturenleve.no>
Postadresse: c / o Gudmund Sundlisæter
Conrad Holmboes veg 13
9011 TROMSØ

Til Miljødirektoratet
digital høring

15. mars 2022

Sak 2021/13525 Planer om vindkraftverk ved Björnetjärnsberget i Eda kommune i Sverige
Opprinnelig frist 17. januar 2022 – ny frist 15. mars 2022

Miljødirektoratet i Norge meldte 08.12.2021:

«Miljødirektoratet har mottatt varsel om planer for Björnetjärnsberget vindkraftverk i Eda kommun i Värmland i Sverige, ca. 8 km fra grensen til Norge. Anlegget planlegges med 20-22 turbiner med maks høyde opp mot 300 m. Det skal nå utarbeides konsekvensutredning for planene, og det er mulig å komme med innspill til hva konsekvensutredningen bør omfatte. Varselet er sendt Miljødirektoratet som nasjonalt kontaktpunkt for saker som omfattes av Espoo-konvensjonen om tiltak med grenseoverskridende virkninger, jf. § 35 i Forskrift om konsekvensutredninger.»

Det nordiske energiselskapet Cloudberry Wind AB undersøker muligheten for å etablere vindkraftverk mellom Skillingsfors og Koppom i Eda kommune i Värmland i Sverige. Planområdet er 12 km² stort. Planene vil få innvirkning på kommuner på norsk side, først og fremst i Eidskog og Aurskog/Høland kommuner, og gjelder dermed Innlandet og Viken fylker. Politikerne i begge disse kommunene har allerede vedtatt at de stiller seg negativt til planene. Selve planområdet ligger øst for Rømskog, og sør for tettstedene Magnor, Skotterud og Vestmarka.

La Naturen Leve takker for muligheten til å gi uttalelse. Vi er en riksdekkende norsk organisasjon som er opptatt av naturvern, fornybar energi og klimaspørsmål. Vi sier nei til norsk, landbasert vindkraft. De nevnte planene i Eda kommune omfattes av Espoo-konvensjonen om tiltak med grenseoverskridende virkninger, og er derfor av stor interesse for oss på norsk side.

Ved etablering av vindkraftanlegg er man pålagt å vurdere sumvirkningene av eventuelt flere anlegg i samme distrikt. Hva finnes allerede og hva er planlagt? Det vises til «Eda kommuns vindbruksplan» fra 2015. Ikke mindre enn fem områder er utpekt som mulige for vindkraftetablering i Eda kommune, noe som vil berøre landskapet på norsk og svensk side. I tillegg kommer andre planer på svensk side. I Arvika finnes det allerede vindkraftverk. I Hån i Årjäng kommune er det et vindkraftverk under bygging, også dette er eiet av Cloudberry Wind AB. Mellom prosjektene Hån og Björnetjärnsberget er det ca. 35 km. Mye er skjedd siden vindbruksplanen for Eda første gang ble behandlet. Turbinhøydene er doblet, og erfaringer og ny kunnskap har generelt ført til stadig større innvendinger mot vindkraftutbygging.

På norsk side av grensen bygger Odal Vind 34 turbiner med høyde 215 m. Raskiftet Vindkraftverk i Åmot/Trysil er utbygd med 31 turbiner som er 180 m høye. Vindkraftverket i Kjølberget i Våler er ferdig bygget med 13 turbiner som er 225 m høye. Høgås, Elgåsen og Joarknatten vindkraftverk i Marker i Østfold er utbygd med 15 turbiner. Prosjektet Setten Vindkraft i Aurskog/Høland kommune, bare 15 km unna, ble planlagt i 2018, og ligger nå på vent hos NVE.

Samlet legger disse anleggene beslag på store arealer på begge sider av riksgrensen, noe som gir grunn til sterk bekymring.

Det må være en selvfølge å lytte til de som blir mest berørt, altså de nærboende til planlagte anlegg. La Naturen Leve støtter derfor fullt ut Marcus Olssons innlegg i Värmlands Folkblad den 23.11.2021;

«Västra Eda är en idyll med små levande byar och med vacker orörd natur där man verkligen kan uppleva både det vackra kulturlandskapet, en härlig gemenskap som man ser blir mer och mer sällsynt idag och en fantastisk natur där man verkligen kan få möjlighet till rekreation och få tid att lyssna till tystnaden.

Den planerade vindkraftparken på Björnetjärnsberget kommer beröra alla byar i området där de hårdast drabbade kommer få vindkraftverken 1000 meter från huset.

En park med 300 meter höga verk som kommer synas på mils avstånd med sina blinkande vita ljus men framförallt det lågfrekventa buller som konstant kommer störa på tre till fem kilometers avstånd beroende på vindriktningen

För mig känns det som att vi som bor på landet kan offras och om vi klagar möts vi av tystnad eller påpekanden om att vi är klimatförnekare. Många av oss har investerat i hus och gårdar och vi ser nu våra investeringar hotas förlora stora delar av sitt värde. Vi ser framförallt den stora risken med att våra barn ska drabbas när vi nu som försökskaniner ska tvingas leva tätt in på den storskaliga vindkraft som kommer påverka vår hälsa med sitt lågfrekventa buller och infraljud».

La Naturen Leve ønsker ikke at det utarbeides konsekvensutredning (KU) – tilsvarende Miljøkonsekvensbeskrivning (MKB) i Sverige. En slik utredning er svært kostbar, og vi har erfart at utgiftene i ettertid kan bli brukt av konsesjonssøker som et press for å fortsette med planene.

Dersom konsekvensutredning blir vedtatt, vil vi presisere følgende: Lysforurensningen må utredes nøye. Hinderlys skaper en form for lys som vil bli svært merkbar. I naturområder uten annen lysforurensning vil hinderlysene bli spesielt sjenerende. Det gjelder for mennesker, men også for dyrelivet, som vil påvirkes og forstyrres sterkt. Det må derfor forlanges radarstyrt belysning. Vi mener at konsesjonssøker må utarbeide synbarhetsanalyse, utføre fotomontasje, vurdere påvirkningen på naturverdiene, fuglelivet og dyrelivet. Følgene av våtmarkinngrep må utredes. Vindkraftverket kan sette evnen til å ta opp vann helt ut av spill, og forårsake flom og ras. Likedan må påvirkningen på jakt, friluftsliv og turisme utredes. Støynivået må gjøres rede for.

Merknader til Samrådsunderlag Björnetjärnsberget 01. desember 2021

2.3.2 «Det är under samrådstiden som myndigheter, allmänheten och övriga berörda parter har störst möjlighet att framföra sina synpunkter och kunna påverka projektets utformning och omfattning».

Dette understreker hvor viktig det er å uttale seg tidlig i fasen. Vi i La Naturen Leve hører til stadighet at «det haster ikke å uttale seg – man kan vente til konsekvensutredningen er klar». Men - ingen bør vente så lenge med å uttale seg.

3.4.5 Befintligt och planerat elnät

«Inledande kontakter har tagits med Ellevio, som är nätägare i området. I dagsläget har regionnätet inte tillräckligt mycket ledig kapacitet för att kunna ansluta Björnetjärnsbergets vindkraftpark. Det krävs tillstånd för att få till en extern elanslutning enligt ellagen. Det är en separat tillståndsprövning och ingår inte i detta samråd.»

La Naturen Leve vil bemerke at nytt regionnett innebærer betydelige naturinngrep som kommer i tillegg til selve planområdet. Nytt regionalnett må derfor vurderes sammen med vindkraftverket.

4.4 Markanvändning

«I området bedrivs jakt av två olika jaktlag. Området används även för rekreation och friluftsliv. Friluftsliv och jaktmöjligheterna i ett vindkraftsområde blir påverkade under anläggningsfasen. Under driftsfasen kan rekreation och jakt utföras på liknande sätt som tidigare. Upplevelsen kan dock vara något förändrad».

Faren for iskast må utredes, og hvilke følger det får i form av stengning av veier og områder. Iskast kan være et problem i store deler av vinterhalvåret. I forbindelse med vindkraftprosjektet Odal Vind i Nord-Odal i Norge sendte kommunen bekymringsbrev om varslingen var god nok til at folk kunne ferdes trygt, og da særlig i jaktseasonen. Ved Raskiftet og Kjølberget vindkraftverk er det fortløpende skilting og sikkerhetssoner på henholdsvis 370 og 400 meter ved hver turbin. I tillegg kommer faren for lynnedslag ved tordenvær, noe det også er advart mot med skilting på Raskiftet og Kjølberget.

4.6 Riksintressen och skyddade områden

Påverkningen på Natura 2000-områden må nøye utredes. Flere Naturreservat ligger fra 2 til 20 km unna. Mye av kulturlandskapet og kulturmiljøet ligger fra 2 til 9 km unna. Her må det samarbeides tett med kommunens kulturutvalg, og med aktuelle historielag.

4.10 Friluftsliv och rekreation

«Under byggnation av vindkraftsparken kommer tillgängligheten i området att begränsas för friluftsliv. Under driftsfasen kan samma typ av aktiviteter som tidigare att kunna utföras. Upplevelsen av naturen kommer att påverkas av vindkraftverket och den infrastruktur som byggs i området».

Hvor attraktivt blir det å ferdes her – i et industriområde- med konstant støy og generende lysglimt døgnet rundt? Når man oppsøker naturen er det for å finne avkobling, fred og ro. Det er et grunnleggende menneskelig behov. Vi opplever stadig at dette bagatelliseres av utbyggere.

La Naturen Leve har gang på gang erfart at de første planene for et vindkraftverk forandres fullstendig etter at konsesjon er gitt. Konsesjonsmyndigheten må derfor, før den gir konsesjon, kreve at utbygger klargjør endelige turbinplasseringer, størrelse på turbinene, og omfanget av veiene – både internveier og tilførselsveier - slik at man får et reelt bilde av virkeligheten. I protokoll fra samrådsmøte 9. september 2021 om vegnettet uttaler Cloudberry Eind AB: *«De sista justeringarna göres görs ofta året innan byggnation, därför ansöker vi om tillstånd med en viss flexibilitet».* Denne såkalte *«fleksibiliteten»* kan forårsake stor strid og bitterhet blant politikere og innbyggere når de oppdager omfattende, uønskede endringer som ikke var tatt med i konsekvensutredningen.

La Naturen Leve vil avslutningsvis presisere at avbøtende tiltak så vidt kan dempe, men ikke på noen måte endre, den naturødeleggende virkningen av planlagte vindkraftverk. Tap av natur er like ille som klimakrisen. Natur er i ferd med å bli mangelvare. Den bygges ned bit for bit. La Naturen Leve oppfordrer derfor på det sterkeste Eda kommune til å benytte sin vetorett og si nei til vindkraftutbygging på Björnetjärnsberget.

La Naturen Leve ønsker å bli holdt fortløpende orientert om videre saksgang.

La Naturen Leve
Marino J. Ask
Styreleder